

**МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ УКРАЇНИ
АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОЇ ПЕНІТЕНЦІАРНОЇ СЛУЖБИ**

**Кафедра кримінального, кримінально-виконавчого права та
кримінології**

ПОГОДЖЕНО:
Завідувач кафедри,
доктор юридичних наук
_____ Тагієв С.Р.
«___» _____ 2021 р.

СИЛАБУС

**навчального курсу «Порівняльне кримінально-виконавче право»
спеціальність 081 «Право»
другий (магістерський) рівень вищої освіти
форма навчання: денна**

РОЗРОБНИК:
професор кафедри,
доктор юридичних наук
Пузирьов М.С. _____

ЗАТВЕРДЖЕНО:
на засіданні кафедри кримінального,
кримінально-виконавчого права та
кримінології
Протокол № __ від «___» _____ 2021 р.

Кредити та кількість годин: 4 кредити ECTS; години: 16 лекційних, 14 семінарських, 10 практичних та 80 самостійна робота.

Чернігів – 2021

Анотація курсу

В умовах розбудови в Україні правової держави реформування того чи іншого інституту механізму держави має спиратися не лише на позитивні вітчизняні здобутки, а й, використовуючи порівняльно-правовий (компаративний) підхід, на позитивний зарубіжний досвід у визначеній сфері правовідносин.

Тому не випадково, що нині актуальність вивчення навчальної дисципліни «Порівняльне кримінально-виконавче право» обумовлена стрімкими процесами реформування кримінально-виконавчої системи України (у зв'язку з ліквідацією 18 травня 2016 р. Державної пенітенціарної служби України й передачею її повноважень Міністерству юстиції України) та удосконалення кримінально-виконавчого законодавства, зокрема в частині адаптації правового статусу засудженого до європейських стандартів.

На порядку денному як галузевої юридичної науки, так і практики, перебуває питання щодо реформування й побудови в Україні пенітенціарної системи нового, європейського типу, вирішення якого неможливе без звернення до позитивного зарубіжного досвіду виконання покарань, а також загальноновизнаних міжнародних пенітенціарних стандартів.

Порівняльне кримінально-виконавче право – це навчальна дисципліна, що вивчає: історію виникнення, розвитку і становлення міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними; характеристику загальних міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними та їх реалізацію у сучасному кримінальному, кримінальному процесуальному та кримінально-виконавчому законодавстві України; кримінально-виконавчі (пенітенціарні) системи сучасності, їх класифікацію, закономірності розвитку; кримінально-виконавче законодавство різних країн із метою виявлення спільних рис та особливостей, взаємовпливу, тенденцій та закономірностей розвитку; порядок і умови виконання та відбування різних видів покарань у зарубіжних країнах – із застосуванням порівняльно-правового (компаративного) методу.

Мета курсу

Метою викладання навчальної дисципліни «Порівняльне кримінально-виконавче право» є формування у студентів і слухачів розуміння основних понять та інститутів порівняльного кримінально-виконавчого права, ознайомлення з кримінально-виконавчим законодавством зарубіжних країн і практикою його застосування, специфікою правового регулювання кримінально-виконавчих відносин міжнародними спеціалізованими організаціями, імплементацією найбільш прогресивних положень до кримінально-виконавчого законодавства України.

Організація навчання

Тематичний план

№	Назва теми	Всього годин	Лекції	Семінари	Практичні заняття	Самостійна робота
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади порівняльного кримінально-виконавчого права						
1	Поняття, предмет та система навчальної дисципліни «Порівняльне кримінально-виконавче право»	12	2	2	–	8
2	Ретроспективний аналіз та сучасний стан порівняльно-правових досліджень у галузі кримінально-виконавчого права	12	2	2	–	8
Розділ 2. Міжнародно-правові акти в контексті порівняльного кримінально-виконавчого права						
3	Кримінально-виконавче право в контексті міжнародних правових актів	16	2	2	–	12
4	Основні міжнародні документи, що регулюють питання захисту прав засуджених	16	2	–	2	12
Розділ 3. Характеристика кримінально-виконавчих (пенітенціарних) систем зарубіжних країн						
5	Система покарань у зарубіжних країнах	16	2	2	2	10
6	Види покарань у країнах ближнього та дальнього зарубіжжя	16	2	2	2	10
7	Умовне засудження до покарання (пробація)	14	2	2	2	8
8	Порівняльно-правовий аналіз виконання та відбування покарань у зарубіжних країнах	18	2	2	2	12
Всього годин за курсом		120	16	14	10	80

Завдання до семінарів та практичних занять

Семінарські заняття

Готуючись до семінарського заняття, Ви маєте підготувати конспект питань, що містяться в плані відповідної теми. Наявність конспекту всіх (!) питань та ваша присутність на занятті є запорукою успішної роботи та отримання балів (їх кількість залежить від вашої активності та якості підготовки). Відсутність конспекту або неповний конспект, навіть за умови вашої присутності на семінарі, оцінюється в 0 балів.

Тема 1. Поняття, предмет та система навчальної дисципліни «Порівняльне кримінально-виконавче право».

1. Зміст, поняття, система і завдання навчальної дисципліни «Порівняльне кримінально-виконавче право».
2. Загальне поняття про пенітенціарну ідею.
3. Застосування порівняльно-правового методу в кримінально-виконавчому праві.

Література: основна; допоміжна до теми 1.

Тема 2. Ретроспективний аналіз та сучасний стан порівняльно-правових досліджень у галузі кримінально-виконавчого права.

1. Ретроспективний аналіз порівняльно-правових досліджень у галузі кримінально-виконавчого права.
2. Сучасний стан порівняльно-правових досліджень у галузі кримінально-виконавчого права.

Література: основна; допоміжна до теми 2.

Тема 3. Кримінально-виконавче право в контексті міжнародних правових актів.

1. Загальна декларація прав людини.
2. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права
3. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод.
4. Мінімальні стандартні правила ООН поведінки з ув'язненими (Правила Нельсона Мандели).
5. Європейські пенітенціарні правила.

Література: основна; допоміжна до теми 3.

Тема 5. Система покарань у зарубіжних країнах.

1. Види покарань у країнах ближнього зарубіжжя.

2. Види покарань у країнах дальнього зарубіжжя.
3. Проблема смертної кари.

Література: основна; допоміжна до теми 5.

Тема 6. Види покарань у країнах ближнього та дальнього зарубіжжя.

1. Основні декларовані види покарань у країнах ближнього зарубіжжя.
2. Основні декларовані види покарань у країнах дальнього зарубіжжя.

Література: основна; допоміжна до теми 6.

Тема 7. Умовне засудження до покарання (пробація).

1. Загальні положення щодо пробації в Україні.
2. Підстави та зміст пробації.
3. Пробація у провідних зарубіжних країнах.

Література: основна; допоміжна до теми 7.

Тема 8. Порівняльно-правовий аналіз виконання та відбування покарань у зарубіжних країнах.

1. Виконання та відбування покарань, пов'язаних з позбавленням волі.
2. Виконання та відбування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі.

Література: основна; допоміжна до теми 8.

Практичні заняття

Підготовка до практичного заняття передбачає опрацювання матеріалів (текстів), необхідних для успішного виконання практичних завдань. Отже, ваші бали залежать від вашої попередньої підготовки.

Завдання до практичних занять

Тема 4. Основні міжнародні документи, що регулюють питання захисту прав засуджених.

Проведіть класифікацію основних міжнародних документів, що регулюють питання захисту прав засуджених, за різними критеріями. Ознайомтеся з положеннями Загальної декларації прав людини, Міжнародним пактом про громадянські і політичні права, Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, Мінімальними стандартними правилами ООН поводження з ув'язненими (Правила Нельсона Манделі), Європейськими пенітенціарними правилами. Порівняйте основні положення указаних документів у сфері виконання покарань із нормами кримінального,

кримінального процесуального та кримінально-виконавчого законодавства України.

Література: основна; допоміжна до теми 4.

Тема 5. Система покарань у зарубіжних країнах.

Визначте основні фактори, що вплинули на формування системи покарань у зарубіжних країнах. Назвіть спільні риси й відмінності в системах покарань України та зарубіжних країн. Проаналізуйте проблему смертної кари у світі. Назвіть по декілька аргументів і контраргументів щодо доцільності існування цього виду покарання.

Література: основна; допоміжна до теми 5.

Тема 6. Види покарань у країнах ближнього та дальнього зарубіжжя.

Проаналізуйте види та зміст покарань у країнах ближнього зарубіжжя. Визначте спільні риси та відмінності у видах покарань в Україні та країнах ближнього зарубіжжя. Проаналізуйте види та зміст покарань у країнах дальнього зарубіжжя. Визначте спільні риси та відмінності у видах покарань в Україні та країнах дальнього зарубіжжя.

Література: основна; допоміжна до теми 6.

Тема 7. Умовне засудження до покарання (пробація).

Складіть періодизацію розвитку інституту пробації у провідних зарубіжних країнах. Складіть періодизацію розвитку інституту пробації в Україні. Назвіть спільні риси й відмінності в системах пробації України та зарубіжних країн.

Література: основна; допоміжна до теми 7.

Тема 8. Порівняльно-правовий аналіз виконання та відбування покарань у зарубіжних країнах.

Надайте характеристику порядку і умовам виконання та відбування покарань, пов'язаних з позбавленням волі в зарубіжних країнах. Надайте характеристику порядку і умовам виконання та відбування покарань, не пов'язаних з позбавленням волі в зарубіжних країнах. Які, порівняно з Україною, відмінності Ви виявили під час аналізу порядку і умов виконання та відбування покарань у зарубіжних країнах. Визначте основні підходи до управління й відомчого підпорядкування систем виконання покарань у зарубіжних країнах.

Література: основна; допоміжна до теми 8.

Завдання для самостійної роботи

Ряд питань навчальної дисципліни виносяться на самостійне опрацювання. Виконання самостійної роботи оцінюється окремо та є невід'ємною складовою успішного проходження курсу. Для виконання завдань самостійної роботи вам необхідно зробити конспект нижчезазначених питань. Кожне питання має бути ґрунтовно висвітлене в обсязі не менше двох сторінок рукописного тексту.

1. Особливості слов'янської правової сім'ї як об'єкта дослідження у порівняльному кримінально-виконавчому праві.
2. Особливості романо-германської правової сім'ї як об'єкта дослідження у порівняльному кримінально-виконавчому праві.
3. Особливості англо-американської правової сім'ї як об'єкта дослідження у порівняльному кримінально-виконавчому праві.
4. Особливості скандинавської правової сім'ї як об'єкта дослідження у порівняльному кримінально-виконавчому праві.
5. Особливості мусульманської правової сім'ї як об'єкта дослідження у порівняльному кримінально-виконавчому праві.
6. Особливості далекосхідної правової сім'ї як об'єкта дослідження у порівняльному кримінально-виконавчому праві.
7. Поняття й принципи сучасної класифікації міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
8. Класифікація міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними за масштабом дії та за спеціалізацією.
9. Класифікація міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними за ступенем обов'язковості та за ступенем їх примусової ізоляції.
10. Види покарань у країнах Східної Європи.
11. Основні покарання, що призначаються у країнах Західної Європи.
12. Становлення та розвиток інституту пробації у зарубіжних країнах.

Література: основна; допоміжна до тем 3–8.

Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання виконуються у вигляді рукописного есе обсягом до 5 сторінок за темою яка обирається з нижченаведеного переліку або індивідуальною темою, погодженою з викладачем. При написанні есе доцільним буде скористатись порадами за посиланням: <https://zno.if.ua/?p=985>

Тематика есе:

1. Загальнонаукові методи порівняльного кримінально-виконавчого права.
2. Спеціально-наукові методи порівняльного кримінально-виконавчого права.
3. Зміст абсолютних та відносних теорій мети покарання.
4. Перші спроби розробки теоретичних засад визначення мети і змісту поняття виправлення ув'язнених.
5. Виконання та відбування покарань у працях вітчизняних вчених.
6. Виконання та відбування покарань у працях зарубіжних вчених.
7. Наукові доробки Ш. Монтеск'є, Ч. Беккарія, І. Бентама, Д. Говарда та їх роль у створенні загальної теорії виконання покарання у виді позбавлення волі.
8. Історичний розвиток покарань у зарубіжних країнах.
9. Кримінально-виконавчі засади одиночного тримання засуджених до позбавлення волі: генезис, сучасний стан та перспективи.
10. Універсальні (поліфункціональні) установи виконання покарань: зарубіжний досвід та національний підхід.
11. Приватні пенітенціарні установи: зарубіжний досвід та національний підхід.
12. Державно-приватне партнерство в пенітенціарній системі.
13. Практика Європейського суду з прав людини як джерело кримінально-виконавчого права.
14. Практичні аспекти впровадження в Україні міжнародних стандартів виконання покарань, пов'язаних з позбавленням волі.
15. Проблемні питання реформування пенітенціарної системи України на основі зарубіжного досвіду.
16. Практичні аспекти впровадження в Україні міжнародних стандартів виконання покарань, не пов'язаних з позбавленням волі.
17. Міжнародні стандарти щодо прийому, переведення та звільнення засуджених і ув'язнених у місцях позбавлення волі.
18. Європейський суд з прав людини та його роль у захисті прав засуджених та ув'язнених.
19. Практика Європейського суду з прав людини як правове джерело діяльності установ виконання покарань та слідчих ізоляторів.
20. Міжнародні договори як джерела кримінально-виконавчого законодавства України.
21. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод як джерело кримінально-виконавчого права.
22. Суб'єкти захисту прав засуджених і ув'язнених в Україні та світі.
23. Європейський комітет з питань запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню як суб'єкт захисту прав засуджених і ув'язнених.

24. Модельний Кримінально-виконавчий кодекс для країн СНД 1996 р. (розробка, прийняття, основні положення).
25. Мінімальні стандартні правила ООН щодо поводження з ув'язненими (Правила Нельсона Манделі) та їх значення при формуванні та реалізації кримінально-виконавчої політики України.
26. Європейські пенітенціарні правила та їх значення при формуванні та реалізації кримінально-виконавчої політики України.
27. Зарубіжні моделі функціонування служби пробації.
28. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо права ув'язнених на достатній життєвий рівень у пенітенціарній системі України.
29. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо права на здоров'я у пенітенціарній системі України.
30. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо правової регламентації режиму охорони і заходів покарання, а також підтримання належного порядку у пенітенціарній системі України.
31. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо системи забезпечення безпеки у пенітенціарній системі України.
32. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо дисципліни і покарання у пенітенціарній системі України.
33. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо реабілітації ув'язнених у пенітенціарній системі України.
34. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо праці ув'язнених у пенітенціарній системі України.
35. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо освіти і культурної діяльності у пенітенціарній системі України.
36. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо релігії у пенітенціарній системі України.
37. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо підготовки до звільнення у пенітенціарній системі України.
38. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо права на листування у пенітенціарній системі України.

39. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо права на побачення у пенітенціарній системі України.
40. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо права на телефонні розмови, на відпустку додому у пенітенціарній системі України.
41. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо права на тимчасове умовне звільнення у пенітенціарній системі України.
42. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо права на отримання книг, газет, мовних засобів інформації та до послуг «Всесвітньої павутини» у пенітенціарній системі України.
43. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі) щодо загального права подачі скарг у пенітенціарній системі України.
44. Міжнародне співробітництво у пенітенціарній сфері.
45. Порядок і умови виконання та відбування покарання у виді довічного позбавлення волі у країнах Європи.
46. Проблемні питання виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі на певний строк у країнах Європи.
47. Види покарань у ФРН.
48. Види покарань та їх виконання в Японії.
49. Види покарань, що призначаються у Великій Британії.
50. Основні покарання, що застосовуються у США.
51. Сучасні погляди вчених на покарання у виді довічного позбавлення волі.
52. Сучасні погляди вчених на покарання у виді смертної кари.
53. Застосування смертної кари у країнах світу.
54. Пробація у країнах Східної Європи.
55. Діяльність служби пробації у провідних країнах Західної Європи.
56. Загальна характеристика системи покарань за законодавством Англії.
57. Структура кримінально-виконавчої системи ФРН.
58. Система кримінальних покарань Швеції.
59. Загальна характеристика пенітенціарної системи Польщі.
60. Особливості функціонування пенітенціарної системи Угорщини.
61. Структура пенітенціарної системи Норвегії.

Порядок оцінювання

Оцінювання ваших досягнень відбувається за системою, відображеною в Таблиці 1

Таблиця 1

№	Назва теми	Всього балів	Форма заняття та		
			Лекції (ведення конспекту)	Семінари (конспектування, питань, виступ, доповнення)	Практичні Заняття (опрацювання матеріалів для підготовки, успішне виконання завдань)
Розділ 1. Теоретико-методологічні засади порівняльного кримінально-виконавчого права					
1	Поняття, предмет та система навчальної дисципліни «Порівняльне кримінально-виконавче право»	4,5	0,5	4	
2	Ретроспективний аналіз та сучасний стан порівняльно-правових досліджень у галузі кримінально-виконавчого права	4,5	0,5	4	
Розділ 2. Міжнародно-правові акти в контексті порівняльного кримінально-виконавчого права					
3	Кримінально-виконавче право в контексті міжнародних правових актів	4,5	0,5	4	
4	Основні міжнародні документи, що регулюють питання захисту прав засуджених	4,5	0,5		4
Розділ 3. Характеристика кримінально-виконавчих (пенітенціарних) систем зарубіжних країн					
5	Система покарань у зарубіжних країнах	8,5	0,5	4	4
6	Види покарань у країнах ближнього та дальнього зарубіжжя	8,5	0,5	4	4
7	Умовне засудження до покарання (пробація)	8,5	0,5	4	4
8	Порівняльно-правовий аналіз виконання та відбування покарань у зарубіжних країнах	8,5	0,5	4	4
Разом		52	4	28	20
Виконання завдань для самостійної роботи та написання есе				8	
Залік				40	

Всього	100 балів

За ведення конспекту лекцій нараховується 0,5 балу за кожну тему, що повністю відображена у вашому конспекті. Таким чином, за роботу на лекціях ви можете отримати до 4 бали. Нагадуємо, що під час лекцій та інших занять не припустимо відволікатись розмовами, користуватись мобільними телефонами та іншими гаджетами, порушувати дисципліну в будь-який інший спосіб. Запізнення на лекцію так само неприпустимі, викладач залишає за собою право не допустити до заняття студента, що порушує дисципліну або запізнюється. Поважайте працю викладача, ваших товаришів по навчанню та себе – дотримуйтесь дисципліни під час освітнього процесу. Ці ж самі правила поведінки поширюються й на інші форми занять (семінари, практичні). Користування гаджетами для доступу до мережі Інтернет припустиме лише під час семінарських/практичних занять за вказівкою чи дозволом викладача. Пропущені лекції слід відпрацювати, переписавши конспект та продемонструвавши його викладачу, при цьому слід бути готовим відповісти на його питання за змістом лекції.

Робота на семінарах оцінюється за наступними критеріями:

- ваша присутність та повний конспект семінарських питань забезпечують вам 1 бал;

- для того аби отримати ще 1 бал, слід брати участь в опрацюванні семінарських питань (доповнення, відповідь на питання викладача, висловлення своєї обґрунтованої точки зору під час обговорення проблемних питань);

- виступ із доповіддю на питання за планом семінарського завдання може принести вам ще 1 бал за умови, що відповідь буде змістовною та відповідати плановому питанню;

- якщо, при виступі, ви проявите ґрунтовну підготовку, висловіте власну точку зору щодо висвітлюваної проблеми й підкріпите її аргументацією, правильно відповісте на уточнюючі питання викладача, то можете отримати ще 1 бал.

Таким чином ваша участь в роботі семінару може принести вам до 4 балів за одне заняття. Пропущений семінар відпрацьовується написанням конспекту всіх питань з плану заняття та відповідями на питання викладача за змістом семінару під час відпрацювання.

Практичні заняття можуть принести вам по 4 бали за одне заняття за умови попереднього опрацювання матеріалів для підготовки до заняття й успішного виконання всіх завдань безпосередньо на самому занятті. Невиконання завдань знижує ваш бал пропорційно відсотку й рівнів складності завдань, з

якими ви не впорались. Ваша присутність без підготовки та нездатність впоратись із завданнями оцінюється 0 балів. Відпрацювання пропущених чи оцінених у 0 балів занять відбувається за умови попереднього ознайомлення з матеріалами для підготовки до практичного заняття та виконання завдань, запропонованих викладачем (увага – завдання можуть відрізнятись від тих, що вирішували ваші одногрупники).

Самостійна робота оцінюється викладачем з розрахунку 0,5 балу за два повністю висвітлених в конспекті питання з вищенаведеного списку. За виконання завдань для самостійної роботи ви можете отримати до 3 балів.

Кожен студент (слухач) має до кінця жовтня написати та надати викладачу есе на тематику із запропонованого переліку або за власною темою, узгодженою з викладачем. Успішне виконання цього завдання оцінюється в 5 балів. При цьому оцінка відбувається узагальненням балів за 5 критеріями: 1) грамотність та оформлення – 1 бал; 2) відповідність змісту темі – 1 бал; 3) структурна логічність – 1 бал; 4) аргументованість висновків – 1 бал; 5) оригінальність роботи та культура посилань на джерела – 1 бал.

Підсумковий контроль з дисципліни відбувається у вигляді усного заліку, на якому ви можете отримати до 40 балів залежно від повноти та обґрунтованості ваших відповідей. На заліку викладач задає вам 3 питання з переліку, наведеного нижче, кожна відповідь дає вам до 13 балів. Якщо під час проходження курсу ви набрали 60 балів, то маєте право не здавати залік, вдовольнившись підсумковою оцінкою відповідно до кількості набраних балів. Схема переведення балів у підсумкову оцінку наведена в Таблиці 2.

Таблиця 2

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
82-89	B	добре
75-81	C	
64-74	D	задовільно
60-63	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Питання до заліку

1. Поняття порівняльного кримінально-виконавчого права та його місце в системі юридичних наук.
2. Предмет порівняльного кримінально-виконавчого права.
3. Зміст, система і завдання навчальної дисципліни «Порівняльне кримінально-виконавче право».
4. Методологія порівняльного кримінально-виконавчого права.
5. Порівняльно-правовий метод у кримінально-виконавчому праві.
6. Ретроспективний аналіз кримінально-виконавчого права.
7. Виконання та відбування покарань у працях вітчизняних вчених.
8. Виконання та відбування покарань у працях зарубіжних вчених.
9. Становлення та розвиток світових пенітенціарних систем.
10. Міжнародне співробітництво у пенітенціарній сфері.
11. Класифікація міжнародних пенітенціарних стандартів.
12. Характеристика Загальної декларації прав людини.
13. Характеристика Міжнародного пакту про громадянські і політичні права.
14. Характеристика Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.
15. Характеристика Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Манделі).
16. Характеристика Європейських пенітенціарних правил.
17. Історичний розвиток покарань у зарубіжних країнах.
18. Види покарань у країнах Східної Європи.
19. Види покарань у ФРН.
20. Види покарань у Скандинавських країнах.
21. Види покарань у Великій Британії.
22. Види покарань у США.
23. Види покарань та їх виконання в Японії.
24. Становлення та розвиток інституту пробації у зарубіжних країнах.
25. Сучасні погляди вчених на покарання у виді довічного позбавлення волі.
26. Сучасні погляди вчених на покарання у виді смертної кари.
27. Застосування смертної кари у країнах світу.
28. Довічне позбавлення волі у США.
29. Пробація в Англії.
30. Пробація в США.
31. Пробація у країнах Східної Європи.
32. Пробація у Скандинавських країнах.
33. Види органів і установ виконання покарань у зарубіжних країнах.
34. Навчання засуджених у зарубіжних країнах.
35. Праця засуджених у зарубіжних країнах.
36. Участь громадськості в діяльності органів і установ виконання покарань у зарубіжних країнах.
37. Виконання та відбування покарань, пов'язаних з позбавленням волі, за прогресивною системою у зарубіжних країнах.

38. Виконання покарань стосовно засуджених неповнолітніх у зарубіжних країнах.
39. Виконання покарань стосовно засуджених жінок у зарубіжних країнах.
40. Розробка правил і стандартів відносин із засудженими та ув'язненими – мета діяльності ООН.
41. Основні принципи співробітництва держав у сфері пенітенціарної діяльності.
42. Резолюція ООН 415 (V) про передачу ООН функцій Міжнародної кримінальної та пенітенціарної Комісії та про обов'язок ООН кожні п'ять років скликати міжнародний пенітенціарний Конгрес.
43. Коротка характеристика конгресів ООН у Женеві, 1955 р., у Лондоні, 1960 р., у Стокгольмі, 1965 р., у Кіото, 1970 р., у Женеві, 1975 р., у Каракасі, 1980 р., у Мілані, 1985 р., у Гавані, 1990 р., у Каїрі, 1995 р., у Відні, квітень 2000 р., у Бангкоці, 18-25 квітня 2005 р., у Салвадорі, Бразилія, 12-19 квітня 2010 р., у Досі, Катар, 12–19 квітня 2015 р.
44. Найбільш важливі міжнародно-правові документи, що вироблені на конгресах ООН.
45. Загальна характеристика порядку й умов відбування покарань у в'язницях США.
46. Посадово-кваліфікаційні вимоги до персоналу кримінально-виконавчої служби штату (на прикладі США), існуюча система підготовки кадрів та навчальні програми в цій галузі.
47. Організація роботи з неповнолітніми засудженими та особами «групи ризику» (залежними від алкоголю, наркотиків, з агресивною поведінкою, без постійного місця проживання та ін.).
48. Загальна характеристика системи покарань за законодавством Англії.
49. Загальна характеристика порядку й умов виконання й відбування всіх видів тюремного ув'язнення в Англії.
50. Загальна характеристика порядку й умов виконання покарань, які не пов'язані з позбавленням волі, в Англії.
51. Загальна характеристика порядку й умов виконання покарань для неповнолітніх в Англії.
52. Регламентація виконання й відбування кримінальних покарань у ФРН.
53. Структура кримінально-виконавчої системи ФРН.
54. Загальна характеристика кримінально-виконавчої системи ФРН.
55. Особливості функціонування в'язниць системи виконання покарань ФРН.
56. Законодавче забезпечення та пенітенціарна політика Франції.
57. Управління пенітенціарними установами Франції.
58. Особливості реалізації прогресивної системи відбування покарання у пенітенціарній системі Франції.
59. Контроль за діяльністю пенітенціарних установ Франції.
60. Функції служби тюрем і пробації Швеції.
61. Система кримінальних покарань Швеції.
62. Виконання покарань службою пробації Швеції.

63. Структура пенітенціарної системи Норвегії.
64. Види покарань у Норвегії.
65. Досвід реформування пенітенціарної системи Польщі.
66. Загальна характеристика пенітенціарної системи Польщі.
67. Особливості функціонування пенітенціарної системи Чехії.
68. Особливості виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі у тюрмах Чехії різних видів.
69. Особливості функціонування пенітенціарної системи Угорщини.
70. Особливості виконання та відбування покарання у виді позбавлення волі у тюрмах Угорщини різних видів.
71. Призначення, завдання та порядок проведення Конгресів ООН із запобігання злочинності та кримінального правосуддя.
72. Призначення, завдання та порядок роботи Комітету ООН з попередження злочинності та боротьби з нею і його роль у формуванні міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
73. Призначення, завдання та порядок роботи Комісії ООН з попередження злочинності та кримінального правосуддя і її роль у формуванні міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
74. Поняття й принципи сучасної класифікації міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними.
75. Класифікація міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними за масштабом дії.
76. Класифікація міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними за спеціалізацією.
77. Класифікація міжнародних стандартів у галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених, поводження із ними за ступенем обов'язковості.
78. Класифікація міжнародних стандартів у галузі захисту прав засуджених і ув'язнених, поводження із ними за ступенем їх примусової ізоляції.
79. Загальна характеристика Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1981 р.
80. Загальна характеристика Декларації про ліквідацію насильства по відношенню до жінок 1993 р.
81. Загальна характеристика Факультативного протоколу до Конвенції про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок 1999 р.
82. Загальна характеристика Декларації про соціальні і правові принципи, що стосуються захисту і благополуччя дітей, особливо при передачі дітей на виховання та їх усиновлення на національному та міжнародному рівнях 1986 р.
83. Загальна характеристика Конвенції про права дитини 1989 р.

84. Загальна характеристика Факультативного протоколу до Конвенції про права дитини щодо торгівлі дітьми, дитячої проституції і дитячої порнографії 2002 р.
85. Загальна характеристика Декларації та Плану дій «Світ, придатний для життя дітей» 2002 р.
86. Загальна характеристика Резолюції Комісії ООН з прав людини «Про права людини при відправленні правосуддя, зокрема правосуддя щодо неповнолітніх» 2002 р.
87. Загальна характеристика Резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Права людини при відправленні правосуддя» 1971 р.
88. Загальна характеристика Резолюції Генеральної Асамблеї ООН «Права людини при відправленні правосуддя» 2005 р.
89. Загальна характеристика Декларації основних принципів правосуддя для жертв злочинів і зловживання владою 1985 р.
90. Загальна характеристика Резолюції Комісії ООН з прав людини «Про право на відшкодування збитку, компенсацію і реабілітацію жертвам грубих порушень прав людини і основних свобод» 2002 р.
91. Загальна характеристика Декларації про права розумово відсталих осіб 1971 р.
92. Загальна характеристика Декларації про права інвалідів 1975 р.
93. Загальна характеристика Декларації про ліквідацію всіх форм нетерпимості та дискримінації на основі релігії або переконань 1981 р.
94. Загальна характеристика Рекомендацій ЕКОСОП ООН «Принципи захисту психічно хворих осіб і поліпшення психіатричної допомоги» 1991 р.
95. Загальна характеристика Рекомендацій ЕКОСОП ООН «Принципи Організації Об'єднаних Націй стосовно людей похилого віку» 1991 р.
96. Загальна характеристика Декларації про права осіб, що належать до національних чи етнічних, релігійних і мовних меншин 1992 р.
97. Загальна характеристика Міжнародної конвенції про захист прав всіх трудящих мігрантів і членів їх сімей 2003 р.
98. Загальна характеристика Декларації про права і обов'язки окремих осіб, груп та органів суспільства заохочувати і захищати загальновизнані права людини та основні свободи 1998 р.
99. Завдання, керівні принципи і структура Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели).
100. Загальна характеристика Процедур ефективного виконання Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели).
101. Зміст Міжнародного пакту про громадянські і політичні права щодо заборони тортур й грубого поводження.
102. Зміст Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання щодо заборони тортур й грубого поводження.

103. Зміст Принципів ефективного попередження і розслідування позазаконних, довільних і сумарних страт щодо взяття під варту і звільнення.
104. Зміст Зводу принципів захисту всіх осіб, що піддаються затриманню або ув'язненню в будь-якій формі щодо взяття під варту і звільнення.
105. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо права ув'язнених на достатній життєвий рівень у пенітенціарній системі України.
106. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо права на здоров'я у пенітенціарній системі України.
107. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо правової регламентації режиму охорони і заходів покарання, а також підтримання належного порядку у пенітенціарній системі України.
108. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо системи забезпечення безпеки у пенітенціарній системі України.
109. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо дисципліни і покарання у пенітенціарній системі України.
110. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо реабілітації ув'язнених у пенітенціарній системі України.
111. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо праці ув'язнених у пенітенціарній системі України.
112. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо освіти і культурної діяльності у пенітенціарній системі України.
113. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо релігії у пенітенціарній системі України.
114. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо підготовки до звільнення у пенітенціарній системі України.
115. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо права на листування у пенітенціарній системі України.

116. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо права на побачення у пенітенціарній системі України.
117. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо права на телефонні розмови, на відпустку додому у пенітенціарній системі України.
118. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо права на тимчасове умовне звільнення у пенітенціарній системі України.
119. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо права на отримання книг, газет, мовних засобів інформації та до послуг «Всесвітньої павутини» у пенітенціарній системі України.
120. Особливості реалізації окремих положень Мінімальних стандартних правил ООН щодо поводження з ув'язненими (Правил Нельсона Мандели) щодо загального права подачі скарг у пенітенціарній системі України.
121. Необхідність створення Бангкокських правил. Зміст Бангкокських правил.
122. Основні процесуальні права дітей. Загальна характеристика Мінімальних стандартних правил ООН щодо відправлення правосуддя щодо неповнолітніх (Пекінські правила).
123. Загальна характеристика Керівних принципів Організації Об'єднаних Націй для запобігання злочинності серед неповнолітніх (Ер-Рядські керівні принципи). Загальна характеристика Правил ООН із захисту неповнолітніх, які позбавлені волі.
124. Загальна характеристика Стандартних Мінімальних правил ООН відносно заходів, які не пов'язані із тюремним ув'язненням (Токійських правил).
125. Особливості умов утримання у в'язниці, освіти і режиму поводження із ув'язненими, які відбувають довічне ув'язнення і тривалі строки позбавлення волі.
126. Особливості правового статусу осіб, що знаходяться у попередньому ув'язненні.
127. Загальні принципи підбору персоналу. Професійна підготовка персоналу. Найважливіші принципи, що стосуються персоналу органів та установ виконання покарань.
128. Особливості міжнародно-правового регулювання застосування вогнепальної зброї проти осіб, які тримаються під вартою або в ув'язненні. Основні елементи системи забезпечення безпеки у в'язницях.

- Міжнародно-правова регламентація фізичної безпеки ув'язнених, персоналу і відвідувачів.
129. Принципи забезпечення безпечних умов для всіх осіб, які у в'язницях утримуються і працюють, тобто для ув'язнених і співробітників персоналу. Зміст обмежень, які необхідні для забезпечення надійності нагляду і дотримання належних правил співжиття у в'язницях.
 130. Мета виконання посадовими особами із підтримання правопорядку покладених на них законом обов'язків. Принципи застосування сили посадовими особами із підтримання правопорядку. Методи і способи застосування засобів утихомирення.
 131. Обов'язки і функції медичних працівників. Найважливіші принципи, що регламентують діяльність медичних працівників в місцях примусового позбавлення волі.
 132. Рада Європи – європейський механізм захисту прав людини та основних свобод. Види правозахисної діяльності Ради Європи.
 133. Загальні документи в галузі захисту прав людини, засуджених і ув'язнених та поводження із ними Ради Європи.
 134. Загальна характеристика Європейської конвенції про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню.
 135. Діяльність Ради Європи щодо заборони катувань чи нелюдського або такого, що принижує гідність, поводження чи покарання.
 136. Історія розробки та прийняття Європейських пенітенціарних правил.
 137. Філософія Європейських пенітенціарних правил.
 138. Призначення Європейських пенітенціарних правил.
 139. Мета Європейських пенітенціарних правил.
 140. Структура Європейських пенітенціарних правил.
 141. Основні принципи Європейських пенітенціарних правил.
 142. Європейські пенітенціарні правила відносно умов утримання ув'язнених та інших осіб, примусово позбавлених волі.
 143. Європейські пенітенціарні правила відносно умов утримання засуджених.
 144. Європейські пенітенціарні правила відносно поводження із ув'язненими та іншими особами, примусово позбавленими волі.
 145. Європейські пенітенціарні правила відносно поводження із засудженими.
 146. Вимоги Європейських пенітенціарних правил відносно підбору персоналу установ виконання покарань.
 147. Вимоги Європейських пенітенціарних правил відносно навчання персоналу установ виконання покарань.

Політика академічної доброчесності

Прослуховуючи цей курс, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів (слухачів);
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів (слухачів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна

1. Автухов К. А., Гель А. П., Колб О. Г. Права і законні інтереси засуджених до позбавлення волі в умовах реформування Державної кримінально-виконавчої служби України: монографія / за заг. ред. А. Х. Степанюка. Харків: Право, 2015. 246 с.
2. Алферов Ю. А. Международный пенитенциарный опыт и его реализация в современных условиях: сб. лекций. Домодедово: РИПК МВД РФ, 1993. 122 с.
3. Ананиан Л. Л. Долович Ш. Наказание именем государства и частные тюрьмы (Dolovich Sh. State punishment and private prisons // Duke law j. – Durham, 2005. – Vol. 55, N 3. – P. 437–546). *Социальные и гуманитарные науки. Отечественная и зарубежная литература. Серия 4: Государство и право. Реферативный журнал.* 2008. № 1. С. 140–148.
4. Богатирьев И. Г. Кримінально-виконавче право України: підручник. Київ: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 352 с.
5. Богатирьев И. Г., Копотун И. М., Пузирьев М. С. Порівняльне кримінально-виконавче право: навч. посіб. / за заг. ред. І. Г. Богатирьова. Київ: Ін-т крим.-викон. служби, 2013. 140 с.
6. Богатирьев И. Г., Лісіцков О. В. Кримінально-виконавче право України: підручник. Київ: ВД «Дакор», 2014. 376 с.
7. Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / за ред. проф. А. Х. Степанюка. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 624 с.
8. Застосування до засуджених умовно-дострокового звільнення: український та зарубіжний досвід: наук.-практ. посіб. / О. І. Богатирьова та ін.; за заг. ред. А. О. Галая. Київ: Нац. акад. прокуратури України, 2015. 124 с.
9. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України.* 1996. № 30. Ст. 141.
10. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *Відомості Верховної Ради України.* 2001. № 25–26. Ст. 131.

11. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2013. № 9–10, № 11–12, № 13. Ст. 88.
12. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 р. № 1129-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 3–4. Ст. 21.
13. Кримінально-виконавче право: навч. посіб. / В. А. Бадира та ін.; за ред. Т. А. Денисової. вид. 2-ге, зм. і доп. Київ: Істина, 2010. 480 с.
14. Кримінально-виконавче право: підручник / В. В. Голіна та ін.; за ред. В. В. Голіни і А. Х. Степанюка. Харків: Право, 2015. 392 с.
15. Кримінально-виконавче право України: Загальна та Особлива частини: навч. посіб. / О. М. Джужа та ін.; за заг. ред. О. М. Джужі. 2-ге вид., перероб. та доп. Київ: Юрінком Інтер, 2002. 448 с.
16. Кримінально-виконавче право України: підручник для студ. юрид. спец. вищ. навч. закладів / А. Х. Степанюк та ін.; за ред. проф. А. Х. Степанюка. Харків: Право, 2005. 256 с.
17. Кримінально-виконавче право України: підручник / О. М. Джужа та ін.; за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. О. М. Джужі. Київ: Атіка, 2010. 752 с.
18. Кримінально-виконавче право України. Загальна та Особлива частини: підручник / О. М. Литвинов та ін.; за заг. ред. д.ю.н., проф. О. М. Литвинова та д.ю.н., проф. А. Х. Степанюка. Київ: ВД «Дакор», 2015. 632 с.
19. Науково-практичний коментар до Кримінально-виконавчого кодексу України / Богатирьов І. Г., Джужа О. М., Богатирьова О. І. та ін.; за заг. ред. докт. юрид. наук, проф. І. Г. Богатирьова. Київ: Атіка, 2010. 344 с.
20. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.02.2006 р. № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.
21. Про Державну кримінально-виконавчу службу України: Закон України від 23.06.2005 р. № 2713-15. *Відомості Верховної Ради України*. 2005. № 30. Ст. 409.
22. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу: Закон України від 18.03.2004 р. № 1629-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 29. Ст. 367.
23. Про міжнародні договори України: Закон України від 29.06.2004 р. № 1906-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 50. Ст. 540.
24. Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини: Закон України від 23.12.1997 р. № 776/97-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 20. Ст. 99.
25. Пузирьов М. С. Порівняльний аналіз виконання покарання у виді позбавлення волі на певний строк в Україні та зарубіжних країнах: монографія. Київ: ВД «Дакор», 2018. 514 с.

26. Пузирьов М. С. Приватні пенітенціарні установи: зарубіжний досвід та національний підхід. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2017. № 7. С. 32–37.

27. Соколова О. В. Приватизация или публично-частное партнерство в системе исполнения наказаний: зарубежный опыт и перспективы российской пенитенциарной практики. *Международное уголовное право и международная юстиция*. 2014. № 2. С. 18–21.

28. Степанюк А. Х., Яковець І. С. Кримінально-виконавчий кодекс України: науково-практичний коментар / за заг. ред. А. Х. Степанюка. Вид. друге, доп. і перероб. Харків: ТОВ «Одіссей», 2008. 560 с.

29. Трансформація кримінально-виконавчого законодавства України (пенітенціарна доктрина) / І. Г. Богатирьов та ін. Київ: ВД «Дакор», 2014. 156 с.

30. Трубников В. М. Частные тюрьмы: благо или обуза? *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2002. Вип. 17. С. 6–11.

31. Фурса С. Я., Фурса Є. І. Науково-практичний коментар до Закону України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини». Київ: Центр правових досліджень, 2007. 127 с.

32. Човган В. О. Обмеження прав в'язнів: правова природа та обґрунтування: монографія. Харків: Права людини, 2017. 608 с.

33. Шкута О. О. Пенітенціарна система України: теоретико-прикладна модель: монографія. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2017. 366 с.

34. Ягунов Д. В. Пенітенціарна система України: історичний розвиток, сучасні проблеми та перспективи реформування: монографія. 4-те вид., перероб. та доп. Одеса: Фенікс, 2011. 446 с.

35. Яковець І. Приватні в'язниці: чергові граблі чи рятівне коло для України? *Юридичний вісник України*. 2015. № 17/18. С. 17–18.

36. Яцишин М. М. Історико-правові засади кримінально-виконавчої політики України: монографія. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2010. 440 с.

Допоміжна

Література до теми 1 «Поняття, предмет та система навчальної дисципліни «Порівняльне кримінально-виконавче право»»:

1. Ансель М. Методологические проблемы сравнительного права. *Очерки сравнительного права*: сб. Москва: Прогресс, 1981. С. 36–86.

2. Бехруз Х. Порівняльне правознавство: підручник. Одеса: Фенікс, 2009. 464 с.

3. Бехруз Х. Сравнительное правоведение: учебник для вузов. 2-е изд., стереотип. Одесса: Фенікс; Москва: ТрансЛит, 2011. 504 с.

4. Бандурка О. М., Богатирьова О. І. Застосування порівняльного методу в науці кримінально-виконавчого права. *Право і суспільство*. 2013. № 1. С. 81–85.

5. Кельман М. С. Юридична наука: проблеми методології: монографія. Тернопіль: ТзОВ «Терно-граф», 2011. 492 с.
6. Лучко С. В. Методологія дослідження пенітенціарної системи України. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля*. Серія: Юридичні науки. 2013. № 2. С. 151–157.
7. Малиновский А. А. Сравнительное правоведение в сфере уголовного права: монография. Москва: Междунар. отношения, 2002. 376 с.
8. Мішина І., Міцкевич Л. Порівняльне правознавство – шлях до елітної юридичної освіти. *Порівняльне правознавство*. 2012. № 3-4. С. 479–482.
9. Пузирьов М. С. Актуалізація іншомовної компетентності при проведенні порівняльних досліджень у сфері кримінально-виконавчого права. *Іншомовна підготовка працівників правоохоронних органів та сектору безпеки*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 21 квіт. 2017 р.). Київ: Нац. акад. прокуратури України, 2017. С. 127–128.
10. Пузирьов М. С. Види досліджень у порівняльному кримінально-виконавчому праві. *Проблеми реформування Державної кримінально-виконавчої служби України*: матеріали наук.-практ. семінарів «Розвиток основних підходів до виправлення та ресоціалізації засуджених у пенітенціарних закладах: історичний аспект» та «Запровадження вимог європейських пенітенціарних правил у діяльність органів і установ Державної пенітенціарної служби України» (Чернігів, 29 листоп. 2012 р., 12 груд. 2012 р.) / гол. ред. О. І. Олійник. Чернігів: Чернігів. юрид. коледж ДПтС України, 2013. С. 128–132.
11. Пузирьов М. С. До вироблення моделі порівняльного аналізу виконання й відбування покарань, пов'язаних з позбавленням волі, в Україні та зарубіжних країнах. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія: Юридичні науки. 2014. Вип. 4. Т. 2. С. 186–190.
12. Пузирьов М. С. Поняття кримінально-виконавчої (пенітенціарної) компаративістики. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2017. № 1. С. 33–38.
13. Пузирьов М. С. Предмет і метод порівняльного кримінально-виконавчого права. *Протиправна поведінка: критерії, відповідальність, запобігання*: матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (Ніжин, 24 трав. 2013 р.) / за заг. ред. М. О. Ларченко. Ніжин: Видавець ПП Лисенко, 2013. С. 114–118.
14. Пузирьов М. С. Теоретико-прикладні передумови здійснення порівняльних кримінально-виконавчих досліджень. *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 3-2. С. 272–276. URL: http://pap.in.ua/3-2_2013/8/Puzurov%20M.S..pdf (дата звернення: 30.08.2021).
15. Пузирьов М. С., Богатирьов І. Г. Теоретичні засади порівняльного кримінально-виконавчого права. *Право і суспільство*. 2013. № 1. С. 85–90.
16. Пузырёв М. С. Методология сравнительных исследований в сфере уголовно-исполнительного права. *Вестник Гродзенскага дзяржаўнага*

університета імя Янкі Купалы. Серыя 4. Правазнаўства. 2017. Т. 7. № 2. С. 65–74.

17. Скакун О. Ф. Общее сравнительное правоведение. Основные типы (семьи) правовых систем мира: учебник для студ. вузов: акад. курс. Київ: Ін Юре, 2008. 464 с.

18. Тиле А. А., Швеков Г. В. Сравнительный метод в юридических дисциплинах. 2-е изд., доп. и испр. Москва: Высш. шк., 1978. 199 с.

19. Тихомиров О. Д. Компаративний підхід як основа методології юридичної компаративістики. *Вісник Національного університету внутрішніх справ*. 2006. Вип. 32. С. 230–236.

20. Тихомиров Ю. А. Сравнительное правоведение – конгресс ученых-правоведов. *Государство и право*. 1999. № 2. С. 104–105.

21. Ткаченко В. Д., Погребняк С. П., Лук'янов Д. В. Порівняльне правознавство: підручник / за ред. В. Д. Ткаченка. Харків: Право, 2003. 274 с.

22. Чакубаш Ю. В. Системний підхід як основний метод розбудови теорії еволюції кримінально-виконавчих систем. *Проблеми пенітенціарної теорії і практики*. 2001. № 6. С. 177–184.

23. Шигаль Д. А. Вибір теми порівняльного історико-правового дослідження: питання методики. *Проблеми законності*. 2017. Вип. 137. С. 32–43.

24. Sebba L. The Comparative method in criminology. *Israel Studies in Criminology*. 1979. No. 5. P. 17–36.

Література до теми 2 «Ретроспективний аналіз та сучасний стан порівняльно-правових досліджень у галузі кримінально-виконавчого права»:

1. Бажанов О. И., Стручков Н. А., Ускова И. Б. Обсуждение пенитенциарных проблем на международном уровне: учеб. пособ. Рязань, 1977. 66 с.

2. Беккария Ч. О преступлениях и наказаниях [пер.] / сост. М. Ю. Юмашев; пер. с итал. Ю. М. Маринина, Г. В. Черданцева. 5-е изд., испр. и увелич. Москва: Стелс, 1995. 304 с.

3. Богатирьов І. Г. Доктринальна модель побудови пенітенціарної системи України нового типу: інноваційний проект. Київ: [б. в.], 2014. 56 с.

4. Богатирьов І. Г. Пенітенціарні установи України (теоретико-правове дослідження): наукове видання (трьома мовами). Київ: [б. в.], 2013. 444 с.

5. Богатирьов І. Г. Українська пенітенціарна наука: монографія. Дніпропетровськ: ДДУВС, 2008. 318 с.

6. Богатирьов І. Г. Українська пенітенціарна наука. Наукові здобутки школи «Інтелект». 2-ге вид. Київ: ПП «Заграй», 2013. 352 с.

7. Богатирьов І. Г., Пузирьов М. С., Шкута О. О. Доктрина пенітенціарного права України: монографія. Київ: ВД «Дакор», 2017. 236 с.

8. Жабский В. А. Сравнительное тюрьмоведение в трудах ученых. *Уголовно-исполнительное право*. 2010. № 1. С. 35–39.

9. Іваньков І. В. Тюремні установи України в системі карально-охоронного механізму держави (кінець ХІХ – середина ХХ ст.): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Київ, 2005. 212 с.
10. Іваньков І. В., Іваньков О. І., Олійник О. І. Теорія пенітенціарії: історико-правове узагальнення. Чернігів: Чернігів. юрид. коледж ДПтС України, 2013. 184 с.
11. Ложников А. А. Пенитенциарная система феодальной Англии (ХІІ–ХІV вв.): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Ставрополь, 2000. 213 с.
12. Малиновський О. О. Радянські поправчо-трудоі установи порівнюючи з буржуазними тюрмами. Київ: Друкарня Всеукр. Акад. Наук, 1928. 229 с.
13. Маруков А. Ф. Тюремная политика Англии и Уэльса: историко-правовое исследование: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01. Санкт-Петербург, 2001. 308 с.
14. Печников А. П. Международное пенитенциарное сотрудничество в Российской империи. *История государства и права*. 2003. № 5. С. 26–27.
15. Печников А. П. Теория и практика исполнения уголовного наказания в зарубежных странах (конец ХVІІІ – ХІХ век). *Юридическая наука*. 2012. № 2. С. 11–17.
16. Панасюк Н. Б. Краткий обзор истории применения тюремного заключения в Европе. *Проблеми пенітенціарної теорії і практики*. 2000. № 5. С. 68–86.
17. Паше-Озерский Н. Н. По тюрьмам Западной Европы. По личным впечатлениям 1928–1929 гг.: монография. Харьков: Юрид. изд-во НКЮ УССР, 1930. 88 с.
18. Пузирьов М. С. Дослідження зарубіжного досвіду виконання покарань у дореволюційний період (ІІ половина ХVІІІ – початок ХХ ст.). *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Право. 2017. Вип. 46. Т. 2. С. 71–74.
19. Пузирьов М. С. Історико-правові передумови здійснення порівняльних кримінально-виконавчих досліджень. *Сучасна наука – пенітенціарній практиці*: зб. матеріалів ІІ міжнар. наук.-практ. конф. (Київ, 4 груд. 2014 р.) / за ред. В. П. Тихого, Є. Ю. Бараша. Київ: Ін-т крим.-викон. служби; Київський регіональний центр НАПрН України, 2014. С. 370–373.
20. Пузирьов М. С. Порівняльно-правові (компаративні) аспекти формування пенітенціарної політики на теренах українських земель у ХVІІІ–ХІХ ст. *Модернізація системи вищої освіти в контексті Закону України «Про вищу освіту»*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (Чернігів, 5 черв. 2015 р.) / Чернігів. юрид. коледж ДПтС України. Чернігів: Десна Поліграф, 2015. С. 241–243.
21. Пузирьов М. С. Стан дослідження в науці радянського виправно-трудоого права проблем виконання та відбування покарань у зарубіжних країнах. *Jurnalul juridic național: teorie și practică*. 2017. № 4. С. 136–141.

22. Пузырьов М. С., Шкута О. О. Перші міжнародні пенітенціарні конгреси (1846, 1847, 1857 рр.) як історико-правовий вимір порівняльних кримінально-виконавчих досліджень. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Серія: Юриспруденція. 2016. Вип. 19. С. 106–108.

23. Пузырёв М. С. Становление и развитие исполнения наказания в виде лишения свободы на определенный срок в Украине и зарубежных странах (XI – вторая половина XVIII века). *Феміда*. 2017. № 6. С. 23–27.

24. Фуко М. Наглядати й карати. Народження в'язниці / пер. з фр. П. Тиращук. Київ: Основи, 1998. 392 с.

25. Чакубаш Ю. В. Наукове дослідження проблеми еволюції кримінально-виконавчих систем країн світу. *Вісник Одеського інституту внутрішніх справ*. 1998. № 4. С. 37–42.

26. Чакубаш Ю. В. Формування наукового погляду на тюрму як суспільно-державний інститут. *Проблеми пенітенціарної теорії і практики*. 1998. № 3. С. 29–40.

27. Яцишин М. Стан та перспективи компаративістських досліджень в Україні: відкрита лекція. Луцьк: Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2012. Серія науково-методичних видань «Відкриті лекції». Вип. 1. 21 с.

28. The Oxford history of the prison: The practice of punishment in Western society / ed. by N. Morris, D. J. Rothman. New York; Oxford: Oxford University Press, 1998. 425 p.

29. Geltner G. Medieval prisons: Marginality at the city center, 1250–1400. Princeton: Princeton University, 2006. 278 p.

30. Geltner G. The Medieval prison: A social history. Princeton: Princeton University Press, 2008. 224 p.

Література до теми 3 «Кримінально-виконавче право в контексті міжнародних правових актів»:

1. Європейська конвенція про запобігання катуванням чи нелюдському або такому, що принижує гідність, поводженню чи покаранню: ухвалена Радою Європи 26.11.1987 та ратифікована Законом України від 24.01.97 № 33/97-ВР URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_068 (дата звернення: 30.08.2021).

2. Європейські пенітенціарні правила: рекомендація № R (2006) 2 Комітету Міністрів держав-учасниць. Прийнято Комітетом Міністрів 11.01.2006 на 952-й зустрічі Заступників Міністрів. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_032 (дата звернення: 30.08.2021).

3. Загальна декларація прав людини: прийнята і проголошена у резолюції 217 А (III) Генеральною Асамблеєю ООН від 10.12.1948. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015 (дата звернення: 30.08.2021).

4. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: прийнята Радою Європи 04.11.1950 та ратифіковано Законом України

№ 475/97-ВР від 17.07.97 (редакція від 02.10.2013). URL:http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004 (дата звернення: 30.08.2021).

5. Минимальные стандартные правила Организации Объединенных Наций в отношении обращения с заключенными (Правила Нельсона Манделы): резолюция Генеральной Ассамблеи 70/175 от 17.12.2015. URL: https://www.unodc.org/documents/justice-and-prison-reform/Nelson_Mandela_Rules-R-ebook.pdf (дата звернення: 30.08.2021).

6. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права: прийнято Генеральною Асамблеєю ООН 16.12.1966 та ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII від 19.10.1973. URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_043 (дата звернення: 30.08.2021).

7. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права: прийнято Генеральною Асамблеєю ООН 16.12.1966 та ратифіковано Указом Президії Верховної Ради Української РСР № 2148-VIII від 19.10.73. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_042 (дата звернення: 30.08.2021).

8. Чорный В. Н. Международное пенитенциарное право: быть ли отрасли? *Уголовно-исполнительное право*. 2007. № 4. С. 62–66.

Література до теми 4 «Основні міжнародні документи, що регулюють питання захисту прав засуджених»:

1. Ащенко О. М., Човган В. О. Українське пенітенціарне законодавство у світлі стандартів Комітетів проти катувань ООН та Ради Європи / за заг. ред. Є. Ю. Захарова. Харків: Права людини, 2014. 332 с.

2. Василюк І. М. Міжнародний контроль за дотриманням права засуджених до позбавлення волі на гуманне ставлення та повагу їх людської гідності. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2016. № 6. Т. 2. С. 112–115.

3. Василюк І. М. Позиція міжнародних стандартів щодо права засуджених до позбавлення волі на гуманне ставлення та повагу їх людської гідності. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2016. № 5. С. 95–99.

4. Европейские правила в отношении несовершеннолетних правонарушителей, осужденных к наказаниям и мерам уголовно-правового характера. *Международные стандарты прав заключенных* / сост. Е. Е. Захаров, В. А. Човган; ОО «Харьковская правозащитная группа». Харьков: ООО «Издательство права человека», 2015. С. 169–200.

5. Іваньков О. І. Міжнародно-правові стандарти у сфері забезпечення захисту прав засуджених до позбавлення волі: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Харків, 2016. 233 с.

6. Кодекс поведения должностных лиц по поддержанию правопорядка: Резолюция 34/169 Генеральной Ассамблеи ООН от 17.12.1979 г. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_282 (дата звернення: 30.08.2021).

7. Конвенція про передачу засуджених осіб: прийнята Радою Європи 21.03.1983 та ратифіковано Законом України № 337/95-ВР від 22.09.1995

(редакція від 18.12.1997). URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_025 (дата звернення: 30.08.2021).

8. Львовчкін В. А. Нормативно-правові та організаційні засади забезпечення реалізації в Україні міжнародних стандартів з прав і свобод засуджених до позбавлення волі: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2002. 196 с.

9. Минимальные стандартные правила Организации Объединенных Наций, касающиеся отправления правосудия в отношении несовершеннолетних («Пекинские правила»). URL: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_211 (дата звернення: 30.08.2021).

10. Про нові підходи до злочинності серед неповнолітніх і про призначення правосуддя у справах неповнолітніх: рекомендація № Rec (2003) 20 Комітету Міністрів державам – членам Ради Європи прийнята 24.09.2003. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_865 (дата звернення: 30.08.2021).

11. Об условно-досрочном освобождении: Рекомендация N Rec (2003) 22 Комитета министров Совета Европы государствам-членам от 24.09.2003 г. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_665 (дата звернення: 30.08.2021).

12. Об осуществлении исполнения наказания в виде пожизненного заключения и других длительных сроков заключения администрациями мест лишения свободы: Рекомендация N Rec (2003) 23 Комитета министров Совета Европы государствам-членам от 09.10.2003 г. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_848 (дата звернення: 30.08.2021).

13. Основні принципи поводження з в'язнями: Резолюція 45/111 Генеральної Асамблеї ООН від 14.12.1990 (редакція від 14.12.1990). URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/995_230 (дата звернення: 30.08.2021).

14. Права человека и пенитенциарные учреждения. Учебное пособие по правам человека для персонала пенитенциарных учреждений. Женева: Изд. ООН, 2000. 234 с.

15. Правила Організації Об'єднаних Націй щодо захисту неповнолітніх, позбавлених волі: прийняті Резолюцією 45/113 Генеральної Асамблеї ООН від 14.12.1990 (редакція від 14.12.1990) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_205 (дата звернення: 30.08.2021).

16. Рябих Н. В. Міжнародно-правові стандарти у галузі захисту прав осіб, засуджених до позбавлення волі. *Форум права*. 2016. № 2. С. 175–179. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/FP_index (дата звернення: 30.08.2021).

17. Федосеева Г. Ю. Международно-правовые вопросы защиты осужденных: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10. Москва, 1994. 22 с.

Література до теми 5 «Система покарань у зарубіжних країнах»:

1. Бурдо Е. П. Наказание по общему праву Англии, Уэльса и США (сравнительно-правовое исследование): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Казань, 2007. 207 с.

2. Додонов В. Н. Сравнительное уголовное право. Общая часть: монография / под общ. и науч. ред. С. П. Щербы. Москва: Юрлитинформ, 2009. 448 с.
3. Додонов В. Н., Капинус О. С., Щерба С. П. Сравнительное уголовное право. Особенная часть: монография / под общ. и науч. ред. С. П. Щербы. Москва: Юрлитинформ, 2010. 544 с.
4. Елисеев Р. А. Международное уголовное право: особенности правореализации: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10. Москва, 2011. 236 с.
5. Жабский В. А. Наказания по уголовному законодательству зарубежных стран: теоретико-прикладное исследование: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Рязань, 2011. 416 с.
6. Житний О. О. Кримінальне право України в міжнародному вимірі (порівняльно-правовий аналіз): монографія. Харків: Одісей, 2013. 376 с.
7. Иногамова-Хегай Л. В. Международное уголовное право. Санкт-Петербург: Юрид. центр Пресс, 2003. 495 с.
8. Кибальник А. Г. Современное международное уголовное право: понятие, задачи и принципы / под науч. ред. А. В. Наумова. Санкт-Петербург: Юрид. центр Пресс, 2003. 252 с.
9. Костенко Н. И. Международное уголовное право на современном этапе: тенденции и проблемы развития: монография. Москва: Юрлитинформ, 2014. 424 с.
10. Лукашук И. И., Наумов А. В. Международное уголовное право: учебник. Москва: Спарк, 1999. 287 с.
11. Международное уголовное право / И. П. Блищенко и др.; отв. ред. В. Н. Кудрявцев. Москва: Наука, 1995. 172 с.
12. Назимко Є. С. Зарубіжний досвід кримінально-правової регламентації інституту покарання неповнолітніх: монографія / вступ. слово та заг. ред. д.ю.н., проф. О. М. Литвинова; Донецький юридичний інститут МВС України, Кримінологічна асоціація України. Київ: КНТ, 2015. 368 с.
13. Новый уголовный кодекс Франции / науч. ред. и пер. с франц. Н. Ф. Кузнецова, Э. Ф. Побегайло. Москва: Юрид. колледж МГУ, 1993. 212 с.
14. Полянський Є. Ю. Призначення покарання за кримінальним правом США: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Одеса, 2007. 185 с.
15. Преступление и наказание в Англии, США, Франции, ФРГ, Японии: Общая часть уголовного права: монография / И. С. Власов и др.; отв. ред.: Н. Ф. Кузнецова. Москва: Юрид. лит., 1991. 288 с.
16. Ролінський В. І. Міжнародне кримінальне право: Загальна та Особлива частини: навч. посіб. Київ: Кафедра, 2012. 267 с.
17. Рябчинська О. П. Система покарань в Україні: поняття, значення та принципи побудови: монографія. Запоріжжя: Акцент Інвест-трейд, 2013. 448 с.
18. Савченко А. В. Злочин і покарання за кримінальним законодавством України та США. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*. 2003. № 3. С. 233–241.

19. Савченко А. В. Кримінальне законодавство України та федеральне кримінальне законодавство Сполучених Штатів Америки: комплексне порівняльно-правове дослідження: монографія. Київ: КНТ, 2007. 594 с.

20. Савченко А. В. Порівняльний аналіз кримінального законодавства України та федерального кримінального законодавства Сполучених Штатів Америки: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2007. 616 с.

21. Сулейманова С. Т. Уголовное право Канады: основные институты общей части, их особенности и эволюция: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Москва, 2013. 245 с.

22. Уголовное законодательство зарубежных стран (Англии, США, Франции, Германии, Японии): сб. законодательных материалов / под ред. И. Д. Козочкина. Москва: Зерцало, 1999. 352 с.

23. Уголовное право зарубежных государств. Общая часть: учеб. пособ. / под. ред. И. Д. Козочкина. Москва: Омега-Л, Ин-т междунар. права и экономики им. А. С. Грибоедова, 2003. 576 с.

24. Уголовное уложение (Уголовный кодекс) Федеративной Республики Германия: текст и научно-практический комментарий. Москва: Проспект, 2010. 280 с.

25. Уголовный кодекс Федеративной Республики Германии / науч. ред. и вступ. статья докт. юрид. наук, проф. Д. А. Шестакова; предисл. докт. права Г.-Г. Йешека; пер. с нем. Н. С. Рачковой. Санкт-Петербург: Юрид. центр Пресс, 2003. 524 с.

26. Уголовный кодекс Швейцарии / науч. ред., предисл. и пер. с нем. А. В. Серебренниковой. Санкт-Петербург: Юрид. центр Пресс, 2002. 350 с.

27. Устинова О. И. Лишение свободы по уголовному праву США: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Москва, 1982. 16 с.

28. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2007. 552 с.

29. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: монографія. Київ: Юрисконсульт, 2006. 1048 с.

30. Sentencing and sanctions in Western countries / ed. by M. Tonry, R. S. Frase. New York: Oxford University Press, 2001. 456 p.

Література до теми 6 «Види покарань у країнах ближнього та дальнього зарубіжжя»:

1. Бурдо Е. П. Наказание по общему праву Англии, Уэльса и США (сравнительно-правовое исследование): дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Казань, 2007. 207 с.

2. Додонов В. Н. Сравнительное уголовное право. Общая часть: монография / под общ. и науч. ред. С. П. Щербы. Москва: Юрлитинформ, 2009. 448 с.

3. Додонов В. Н., Капинус О. С., Щерба С. П. Сравнительное уголовное право. Особенная часть: монография / под общ. и науч. ред. С. П. Щербы. Москва: Юрлитинформ, 2010. 544 с.
4. Елисеев Р. А. Международное уголовное право: особенности правореализации: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.10. Москва, 2011. 236 с.
5. Жабский В. А. Наказания по уголовному законодательству зарубежных стран: теоретико-прикладное исследование: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Рязань, 2011. 416 с.
6. Житний О. О. Кримінальне право України в міжнародному вимірі (порівняльно-правовий аналіз): монографія. Харків: Одісей, 2013. 376 с.
7. Иногамова-Хегай Л. В. Международное уголовное право. Санкт-Петербург: Юрид. центр Пресс, 2003. 495 с.
8. Кибальник А. Г. Современное международное уголовное право: понятие, задачи и принципы / под науч. ред. А. В. Наумова. Санкт-Петербург: Юрид. центр Пресс, 2003. 252 с.
9. Костенко Н. И. Международное уголовное право на современном этапе: тенденции и проблемы развития: монография. Москва: Юрлитинформ, 2014. 424 с.
10. Лукашук И. И., Наумов А. В. Международное уголовное право: учебник. Москва: Спарк, 1999. 287 с.
11. Международное уголовное право / И. П. Блищенко и др.; отв. ред. В. Н. Кудрявцев. Москва: Наука, 1995. 172 с.
12. Назимко Є. С. Зарубіжний досвід кримінально-правової регламентації інституту покарання неповнолітніх: монографія / вступ. слово та заг. ред. д.ю.н., проф. О. М. Литвинова; Донецький юридичний інститут МВС України, Кримінологічна асоціація України. Київ: КНТ, 2015. 368 с.
13. Новый уголовный кодекс Франции / науч. ред. и пер. с франц. Н. Ф. Кузнецова, Э. Ф. Побегайло. Москва: Юрид. колледж МГУ, 1993. 212 с.
14. Полянський Є. Ю. Призначення покарання за кримінальним правом США: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Одеса, 2007. 185 с.
15. Преступление и наказание в Англии, США, Франции, ФРГ, Японии: Общая часть уголовного права: монография / И. С. Власов и др.; отв. ред.: Н. Ф. Кузнецова. Москва: Юрид. лит., 1991. 288 с.
16. Ролінський В. І. Міжнародне кримінальне право: Загальна та Особлива частини: навч. посіб. Київ: Кафедра, 2012. 267 с.
17. Рябчинська О. П. Система покарань в Україні: поняття, значення та принципи побудови: монографія. Запоріжжя: Акцент Інвест-трейд, 2013. 448 с.
18. Савченко А. В. Злочин і покарання за кримінальним законодавством України та США. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України*. 2003. № 3. С. 233–241.
19. Савченко А. В. Кримінальне законодавство України та федеральне кримінальне законодавство Сполучених Штатів Америки: комплексне порівняльно-правове дослідження: монографія. Київ: КНТ, 2007. 594 с.

20. Савченко А. В. Порівняльний аналіз кримінального законодавства України та федерального кримінального законодавства Сполучених Штатів Америки: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2007. 616 с.

21. Сулейманова С. Т. Уголовное право Канады: основные институты общей части, их особенности и эволюция: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Москва, 2013. 245 с.

22. Уголовное законодательство зарубежных стран (Англии, США, Франции, Германии, Японии): сб. законодательных материалов / под ред. И. Д. Козочкина. Москва: Зерцало, 1999. 352 с.

23. Уголовное право зарубежных государств. Общая часть: учеб. пособ. / под. ред. И. Д. Козочкина. Москва: Омега-Л, Ин-т междунар. права и экономики им. А. С. Грибоедова, 2003. 576 с.

24. Уголовное уложение (Уголовный кодекс) Федеративной Республики Германия: текст и научно-практический комментарий. Москва: Проспект, 2010. 280 с.

25. Уголовный кодекс Федеративной Республики Германии / науч. ред. и вступ. статья докт. юрид. наук, проф. Д. А. Шестакова; предисл. докт. права Г.-Г. Йешека; пер. с нем. Н. С. Рачковой. Санкт-Петербург: Юрид. центр Пресс, 2003. 524 с.

26. Уголовный кодекс Швейцарии / науч. ред., предисл. и пер. с нем. А. В. Серебренниковой. Санкт-Петербург: Юрид. центр Пресс, 2002. 350 с.

27. Устинова О. И. Лишение свободы по уголовному праву США: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Москва, 1982. 16 с.

28. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2007. 552 с.

29. Хавронюк М. І. Кримінальне законодавство України та інших держав континентальної Європи: порівняльний аналіз, проблеми гармонізації: монографія. Київ: Юрисконсульт, 2006. 1048 с.

30. Sentencing and sanctions in Western countries / ed. by M. Tonry, R. S. Frase. New York: Oxford University Press, 2001. 456 p.

Література до теми 7 «Умовне засудження до покарання (пробація)»:

1. Богатирьова О. І. Пробація в Україні: гуманізація державної політики у сфері виконання кримінальних покарань: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.08. Київ, 2014. 36 с.

2. Богатирьова О. І. Теоретико-прикладні засади впровадження пробації в Україні: монографія. Київ: ВД «Дакор», 2013. 368 с.

3. Богатирьова О. І., Олефір Л. І. Застосування пробації в Україні: теорія і практика: навч. посіб. / за ред. проф. І. Г. Богатирьова. Чернігів: Десна Поліграф, 2019. 208 с.

4. Кирилук В. А. Пробація в Україні: сутність і завдання. *Актуальні проблеми кримінального права та кримінології у світлі реформування*

кримінальної юстиції: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (Харків, 22 трав. 2015 р.) / МВС України; Харківський нац. ун-т внутр. справ; Кримінологічна асоціація України. Харків: ХНУВС, 2015. С. 161–163.

5. Коростылёва О. В., Кунаш К. А. Исполнение наказаний, не связанных с изоляцией от общества, в зарубежных государствах. *Вестник Кузбасского института*. 2012. № 4. С. 61–74.

6. Люблинский П. И. Условное осуждение в иностранном и советском праве. Москва: Право и жизнь, 1924. 128 с.

7. Основи професійної діяльності персоналу органу пробації: навч. посіб. для персоналу органу пробації / авт. кол.; за ред. Джеймса Седхема, Майкла Октігана. Київ, 2017. 242 с.

8. Про Правила Ради Європи про пробацію: Рекомендація CM/Rec(2010)1 Комітету Міністрів державам-членам (прийнята Комітетом Міністрів 20 січня 2010 року на 105-му засіданні заступників Міністрів). URL: <https://rm.coe.int/16806f4097> (дата звернення: 30.08.2021).

9. Про пробацію: Закон України від 05.02.2015 р. № 160-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 13. Ст. 93.

10. Про утворення державної установи «Центр пробації»: розпорядження Кабінету Міністрів України від 13.09.2017 р. № 655-р. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/655-2017-%D1%80> (дата звернення: 30.08.2021).

11. Пробація та служби пробації в країнах – кандидатах у члени ЄС / за ред. Антона Ван Кальмтоута, Дженні Робертс, Сандри Віндінг. Київ: Атіка, 2005. 448 с.

12. Пузырёв М. С. Перспективы внедрения в Украине норвежского опыта осуществления пробационного надзора за лицами, условно-досрочно освобожденными от отбывания наказания в виде лишения свободы. *Традиции и инновации в праве: материалы междунар. науч.-практ. конф., посвящ. 20-летию юрид. фак. и 50-летию Полоц. гос. ун-та (Новополоцк, 6–7 окт. 2017 г.): в 3 т.* / Полоц. гос. ун-т, Регион. учеб.-науч.-практ. юрид. центр; редкол.: И. В. Вегера (отв. ред.) и др. Новополоцк: Полоц. гос. ун-т, 2017. Т. 3. С. 74–78.

13. Сердюк А. Л. Исполнение уголовных наказаний без изоляции осужденного от общества в Канаде. *Новое слово в науке и практике: гипотезы и апробация результатов исследований*. 2016. № 26. С. 249–253.

14. Хуторская Н. Б. Институт пробации в США. *Проблемы совершенствования исправительно-трудового законодательства и деятельности органов, исполняющих наказания: сб. науч. тр.* Москва: Акад. МВД СССР, 1981. С. 129–139.

15. Sevdiren Ö. Alternatives to imprisonment in England and Wales, Germany and Turkey: A Comparative Study. Verlag; Berlin; Heidelberg: Springer, 2011. 282 p.

Література до теми 8 «Порівняльно-правовий аналіз виконання та відбукання покарань у зарубіжних країнах»:

1. Ананиан Л. Л. Когнитивно-поведенческий тренинг в реабилитации осужденных: опыт федеральной исправительной службы Канады (научно-аналитический обзор). *Социальные и гуманитарные науки. Отечественная и зарубежная литература*. Серия 4: Государство и право. Реферативный журнал. 1998. № 2. С. 192–231.

2. Андреещенко Р. А. Пенитенциарная система Англии и Уэльса в XVI–XX вв.: историко-юридическое исследование: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Екатеринбург, 2006. 180 с.

3. Богунов С. О., Копотун І. М., Пузирьов М. С. Пенітенціарні системи України та Норвегії: порівняльно-правовий аналіз: посіб. / за заг. ред. О. М. Джужі. Київ: ДПтС України, 2012. 52 с.

4. Бриллиантов А. Система исполнения уголовных наказаний в Швейцарии. *Преступление и наказание*. 1997. № 9. С. 33–35.

5. Бурцев А. Н. Пенитенциарная система Германии в XVI – нач. XXI вв.: историко-юридическое исследование: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Екатеринбург, 2007. 223 с.

6. Быков А. В. Пенитенциарные системы США, ФРГ, Франции, Великобритании: особенности организации и деятельности. *Юридическая наука: история и современность*. 2013. № 11. С. 165–174.

7. Виноградов В. В. Исполнение наказаний и социальная работа в исправительных учреждениях Швейцарии. *Вестник Владимирского юридического института*. 2008. № 1. С. 275–279.

8. Воробьев Ю. А. Национальные особенности правового обеспечения превентивного заключения в Швейцарии. *Уголовно-исполнительное право*. 2015. № 2. С. 111–115.

9. Греков М. Л. Тюремные системы: состояние, перспективы: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.08. Краснодар, 2000. 195 с.

10. Гришко А. Я. Уголовные наказания в Федеративной Республике Германия: учеб. пособ. 2-е изд., испр. и доп. Рязань: Акад. ФСИН России, 2010. 35 с.

11. Гулина О. Р. Пенитенциарная система Федеративной Республики Германия в современных условиях. *Российский юридический журнал*. 2012. № 4. С. 136–142.

12. Гусева С. И. Пенитенциарная система Финляндии. *Человек: преступление и наказание*. 2009. № 1. С. 181–185.

13. Де Суремин Ю. Конструкция французского пенитенциарного права как пример использования ресурсов Европейского суда по правам человека теми, кто в него обратился. *Вестник Гуманитарного университета*. 2014. № 2. С. 15–19.

14. Казанцев В. Н. Социальная работа в пенитенциарных учреждениях (на примере Германии и Швейцарии). *Вопросы социологии и социальной педагогики*: сб. науч. тр. Рязань, 2001. С. 134–137.

15. Колмакова Н. Л., Могиленко Н. С. Сравнительный анализ практики лишения свободы несовершеннолетних по приговору суда в Словении и Швейцарии. *Вестник института: преступление, наказание, исправление*. 2016. № 2. С. 60–66.
16. Коски М., Дружининская О. В. Организация тюрем в Финляндии после реформы 2006 г. *Вестник института: преступление, наказание, исправление*. 2015. № 3. С. 90–96.
17. Кунаш К. А., Обернихина О. В. Пенитенциарная система Канады (по материалам федерального сайта исправительной службы Канады). *Вестник Кузбасского института*. 2013. № 2. С. 49–57.
18. Лисодєд О., Степанюк А. Покарання та громадські санкції у діяльності Служби тюрем і пробації Швеції. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. № 4. С. 99–109.
19. Лисодєд О., Степанюк А. Умови відбування покарання у тюрмах Швеції. *Вісник прокуратури*. 2003. № 6. С. 111–116.
20. Маслов В. Частные тюрьмы в США. История, аспекты, перспективы. URL: <http://doskado.livejournal.com/9586.html> (дата звернення: 30.08.2021).
21. Меньших А. А. Уголовно-исполнительное законодательство Франции. *Журнал российского права*. 2008. № 8. С. 118–127.
22. Михальов О. П. Пенітенціарна система США: міжнародно-правовий досвід. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2007. № 3. С. 55–58.
23. Пантелеев В. А. Джейлы и тюрьмы Соединенных Штатов Америки. *Преступление и наказание*. 2007. № 10. С. 60–61.
24. Пенитенциарная система Франции (статистические данные по состоянию на январь 2008 г.): обзор / пер. с фр. М. В. Стыкалиной. Рязань: Акад. ФСИН России, 2010. 27 с.
25. Пенитенциарные системы зарубежных стран: учеб.-практ. пособ. / сост. В. И. Гуржий, М. П. Мелентьев. Киев: РИО МВД Украины, 1993. 104 с.
26. Пенитенциарный кодекс Эстонской Республики: объявлен постановлением Президента Республики от 26.06.2001 г. № 1099. URL: http://estonia.news-city.info/docs/sistemsw/dok_iegdab/ (дата звернення: 30.08.2021).
27. Пузырьов М. С. Особливості континентальної (романо-германської) правової сім'ї як об'єкта дослідження у порівняльному кримінально-виконавчому праві. *Теоретичні та практичні питання стану дотримання прав уразливих категорій засуджених та звільнених*: матеріали всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 19–20 квіт. 2016 р.) / Тогочинський О. М., Олійник О. І., Чебоненко С. О., Мукшименко А. П., Пузырьов М. С. Київ: ПАЛИВОДА А. В., 2016. С. 109–114.
28. Пузырев М. С. Особенности скандинавской правовой семьи как объекта исследования в сравнительном уголовно-исполнительном праве. *Актуальные вопросы современной юридической науки: теория, практика,*

методика: матеріали Міжнародної заочної научно-практичної конференції (Могилев, 20 мая 2016 г.) / М-во внутр. дел Респ. Беларусь, учреждение образования «Могилевский институт Министерства внутренних дел Республики Беларусь»; редкол.: В. Е. Бурый (отв. ред.) [и др.]. Могилев: Могилев. институт МВД, 2016. С. 225–226.

29. Пузирьов М. С. Особливості англо-американської правової сім'ї як об'єкта дослідження у порівняльному кримінально-виконавчому праві. *Технології професійної діяльності: теорія і практика*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Чернігів, 2 серп. 2016 р.) / редкол.: Тогочинський О. М., Олійник О. І., Чебоненко С. О., Пузирьов М. С.; Міністерство юстиції України, Академія Державної пенітенціарної служби. Чернігів: Десна Поліграф, 2016. С. 175–178.

30. Тепляшин П. В. Англо-ирландський тип європейських пенітенціарних систем: організаційно-правові основи, засоби звернення і умови утримання засуджених. *Журнал зарубіжного законодавства і порівняльного правознавства*. 2017. № 1. С. 122–131.

31. Тепляшин П. В. Англо-ирландський тип європейських пенітенціарних систем: проблеми утримання засуджених і захисту їх прав. *Актуальні проблеми боротьби з злочинами і іншими правопорушеннями*. 2017. № 15-2. С. 94–96.

32. Тепляшин П. В. Германський тип європейських пенітенціарних систем. *Вестник Кузбасского института*. 2016. № 1. С. 87–97.

33. Тепляшин П. В. Стратегія «Harm reduction» («сокращення вреда») в пенітенціарній політиці скандинавських країн. *Актуальні проблеми кримінального права і кримінального процесуальної політики Російської Федерації*: матеріали міжнар. наук.-практ. конф. (Омск, 24 марта 2016 г.) / отв. ред. И. Г. Рагозина, Ю. В. Дерішев. Омск: Омск. юрид. акад., 2017. С. 38–42.

34. Тепляшин П. В. Французський тип європейських пенітенціарних систем. *Вестник Самарского юридического института*. 2016. № 1. С. 65–71.

35. Трубников В. М. Пенітенціарні системи в сучасних зарубіжних державах. *Проблеми законності*. 1998. Вип. 33. С. 145–157.

36. Уголовно-исполнительные кодексы. Донецк: Донецкий Мемориал, 2004. 420 с.

37. Яковець І. С. Досвід виконання кримінальних покарань Королівства Норвегія та доцільність його впровадження в Україні. *Держава і право*: зб. наук. пр. Юридичні і політичні науки. 2013. Вип. 60. С. 362–368.

38. Яковець І. С. Система виконання покарань Швейцарії. *Питання боротьби зі злочинністю*: зб. наук. пр. 2011. Вип. 21. С. 162–173.

39. Яковець І. С. Система виконання покарань Швейцарії (частина 2). *Питання боротьби зі злочинністю*: зб. наук. пр. 2011. Вип. 22. С. 120–131.

40. Яковець І. С., Автухов К. А. Загальний огляд системи виконання покарань та підготовки тюремного персоналу у Федеративній Республіці Німеччина. *Питання боротьби зі злочинністю*: зб. наук. пр. 2015. Вип. 30. С. 17–30.

41. Cavadino M., Dignan J. Penal systems: A comparative approach. London: Sage Publications, 2006. 400 p.
42. Encyclopedia of prisons and correctional facilities / ed. by M. Bosworth. Thousand Oaks; London; New Delhi: Sage Publications, 2005. 1334 p.
43. Fairchild E. S., Dammer H. R. Comparative criminal justice systems. 3rd ed. Belmont: Wadsworth, 2006. 456 p.
44. Roth M. P. Prisons and prison systems: A global encyclopedia. Westport; London: Greenwood Press, 2006. 352 p.
45. Simon R. J., Waal Ch. A. D. Prisons the world over. Lanham: Lexington Books, 2009. 162 p.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Верховна Рада України: офіційний веб-портал. URL: <https://rada.gov.ua/> (дата звернення: 30.08.2021).
2. Державна кримінально-виконавча служба України: офіційний веб-сайт. URL: <https://www.kvs.gov.ua/peniten/control/main/uk/index> (дата звернення: 30.08.2021).
3. Міністерство юстиції. URL: <https://minjust.gov.ua/> (дата звернення: 30.08.2021).
4. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua/> (дата звернення: 30.08.2021).
5. Пенітенціарна асоціація України. Офіційний веб-сайт. URL: <https://www.penalassociationukr.com/> (дата звернення: 30.08.2021).
6. Урядовий портал: єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/ua/uryad-ukrayini> (дата звернення: 30.08.2021).
7. Amnesty International. URL: <https://www.amnesty.org.ua/> (дата звернення: 30.08.2021).
8. Council of Europe. URL: <https://www.coe.int/en/web/portal> (дата звернення: 30.08.2021).
9. eLIBRARY.ru – научная электронная библиотека. URL: <https://elibrary.ru/defaultx.asp> (дата звернення: 30.08.2021).
10. United Nations. URL: <https://www.un.org/en/> (дата звернення: 30.08.2021).
11. World Prison Brief. URL: <https://www.prisonstudies.org/> (дата звернення: 30.08.2021).